

EL LLENGUATGE

Un cas

1/V/1937

indescriptible

Fa un parell de dies, a propòsit d'un comentari sobre els adjectius remeiable i irremeiable afirmàvem que, tal com passa sovint en aquestes sèries d'adjectius, el segon és més usual que el primer.

Potser aquesta afirmació exigiria algun aclariment. En dir «aquestes sèries d'adjectius» ens referim a les formades per determinats adjectius, especialment els derivats de verbs amb els sufixos -able i -ible i llurs respectius composts de significació negativa obtinguts per mitjà del prefix in (escrit també i, im, ir i il segons la consonant inicial del mot primitiu): transitable i intransitable, pagable i impagable, resistible i irresistible etc.

En primer lloc, hi ha el fet que molts d'aquests adjectius de significació negativa, coneixen uns casos d'aplicació en què no escauen els antònims primitius. D'un dolor, p. e., direm que és resistible, però no d'una proposició ni, especialment, d'una persona, que podem qualificar, en canvi, d'irresistible. Una cosa semblant s'esdevé amb incorregible. I de dos companys, diem que són inseparables, però quan cadascú va pel seu cantó ja no és pas qüestió d'aplicar-los el qualificatiu de separables.

Però el que és més interessant d'observar, encara, és la capacitat que tenen molts d'aquests adjectius composts de significació negativa per a ampliar aquesta significació, cosa que n'incrementa els casos d'aplicació respecte als primitius. Uns pocs exemples ho faran veure clar: indesitjable (pertorbador, cerca-raons), indescriptible (extraordinari, meravellós), impagable (apreciat en alt grau, utilíssim), impenetrable (tancat, hermètic), imillorable (excel·lent); inconvenient (irrespectuós). I també: inquiet (inconformista, lluitador), indiferent (insensible, despreocupat), infeliç (pobre d'esperit). Fins i tot en algun cas, com inestimable i inapreciable ja no tenen, de fet, el sentit contrari al dels primitius corresponents, sinó que més aviat han adquirit un significat intensiu.

ALBERT JANE